

כניסת שבת – ירושלים 6:49

עלון לפרשת השבוע

צאת השבת – ירושלים 8:05. ר"ת 8:46

פרשת אחרי מות - קדושים - פסח שני (תשפ"ה)

הוללו" (והבנות לא התחתנו). וז"ל, למה בחורי בני אהרן אכלה האש, לפי שבתולות לא הוללו, שהרי כמה בתולות נאות וישובות עגונות וממתנות להם, והם אומרים "אחי אבינו מלך, אבינו כהן גדול, אחי אמנו נשיא, אנחנו סגני כהונה, אי זו אשה ההוגנת לנו", ולכן לא נשאו ומתו בלא בנים (תנחומא ו). ונראה לי דהיינו דמהדר קרא "וימותו", כלומר בלא זכרון, עכ"ל.

חטא הקנאה והשנאה המעורר חטא מכירת יוסף
 "כי ביום הזה יכפר אליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו" (טז, ל). ה"משך חכמה" מבאר שם, הא דאנו אומרים בתפילה "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור", הנה בכל התפילה לא נזכר "שבטי ישורון" הלא דבר הוא? וביאר עפ"י המדרש במשלי (שורח טוב סימן א). רבי אבין אומר, בכל דור עדיין חטא של מכירת יוסף קיים, עיין שם. ונמצא דהכפרה על האומה בכללה הוא לפני ולפנים, עדיין נשאר שם רושם החטא ממכירת יוסף. ולכן לשון של שעיר המשתלח משקל שני סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף נתקנאו בו אחיו. ולכן יתכן כי הכפרה היתה לפני ולפנים בבית הכפורת והיכל, מקום של בנימין, משום שהוא לא היה בחטא של מכירת יוסף, ולכן לא היה העזרה בחלקו של יהודה כמפורש ביומא (יב), והיינו שיהיו מתפללים בעזרה, והשי"ת יתמלא עליהם רחמים, אך הם בעצמם לא ריחמו אל אחיהם, והיו מתנגדים ושונאים זה לזה, ואם ישראל חוטאין בדברים שבין אדם למקום אז פוקד עליהם חטא העגל, ואם ישראל חוטאים בדברים שבין אדם לחבירו, אז פוקד עליהם חטא מכירת יוסף, כי זה השורש לחטאים של בין אדם לחבירו.

ולפי זה מבואר שאמרו "כי אתה סלחן לישראל" היינו על כל החטאים שבין אדם למקום שהוא משורש חטא העגל, "ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור", על החטאים שבין אדם לחבירו, שהשורש שלהן הוא מחטא מכירת יוסף, שחטאו שבטי ישורון.

מסירות נפש לברך בני הישיבה ב"שבוע טוב"
 "ואהבת לרעך כמוך" (יט, יח). בערוב ימיו הגיע הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל ראש ישיבת חברון במוצאי שבת אחד אל היכל הישיבה, כדי להתפלל שם תפילת ערבית. מפאת גילו ומצבו הבריאותי היה הדבר כרוך במאמץ רב מצידו, אולם הרב הלך בצעדים מדודים ועלה אט אט במדרגות המובילות אל ההיכל. כאשר עמד באמצע גרם המדרגות הוברר לו כי התפילה עומדת להסתיים, אזר את שארית כוחותיו ועלה.

הבכיה על צדיק שנפטר הוא תיקון גדול

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן", (טז, א). פרשה זו נקראת ביום כיפור. ועיין בבאר היטב (אורח חיים סימן תרכא) שכתב בשם הזהר הק' והאריז"ל, שהמצטער על מיתת בני אהרן ומוריד דמעות עליהם ביום כיפור, מוחלין לו על כל עוונותיו, ובניו אינם מתים בחייו. ויש להתבונן איך יכול אדם להצטער ולבכות על דבר שאירע לפני אלפי שנים? וביאר רבינו הגאון ר' חיים שמואלביץ זצ"ל (מובא ב"שיחות מוסר" פרשת אמור תשל"א), דאיתא בגמ' (חולין עא.) "ובלשון הזה אמר לי, חבל על בן עזאי שלא שימש את ר' ישמעאל", ופירש רש"י שם (דף ע:): "חבל על בן עזאי, הפסד וחבלה הוא בעולם, שלא שימש את ר' ישמעאל" וכו'.

והטעם כי האדם הגדול הוא צינור ההשפעה מן השמים, ויש שאפילו גדולים כמותו שואבים את גדולתם על ידי גדולתו, ובהסתלקותו נסתם הצינור ואבדה חכמת בני דורו שהיו חכמים כמותו בעודו קיים. ואף זה הטעם להצטער על מיתת שני בני אהרן, שהעולם כולו נחבל ונפסד בחסרונם, ורישומו של הפסד וחבלה זו שבעולם ניכר אף לאחר אלפי שנים, כי הפסד וחבלה כזה הוא חסרון אשר לא יוכל להמנות, ועל חסרון זה יש לבכות מרה ולהצטער עד מאד, והבכיה על זה היא תיקון גדול לכפרת עוונות ולהצלת בניו.

אף במקום שהותר לשון הרע - יאמר ברמז

"לא תלך רכיל בעמך", (יט, טז). מצינו בהפטר "מחר חודש" גבי יהונתן ודוד שנאמר "ויהי בבוקר ויצא יהונתן השדה למועד דוד ונער קטן עמו. ויאמר לנער רץ מצא נא את החיצים אשר אנכי מורה" וגו' (שמואל א כ, לה-לו). ולכאורה מאחר שביקש יהונתן להודיע לדוד כי שאול מבקש להרגו, מדוע נזקק לסימנים עם החיצים כדי לרמז לו על כך, ולמה שלא יספר לו במפורש כי חיינו בסכנה למען ידע לברוח מבעוד מועד, הרי אם היה אומר לו כך לא היה בזה משום "לא תלך רכיל"?

נמצינו למדים מכאן, דייק הג"ר צבי הירש פרבר (מובא בספר "פנינים משלח הגר"א") כי אף במקום שהותר לדבר לשון הרע ורכילות, אפילו אם מצוה לספר, חייב לצמצם ולומר רק כפי ההכרח, ולפיכך אם אפשר למסור הידיעה לנזקק לה, רק ברמז בלבד, כך יש לנהוג ולעשות ולא יוציא הדברים מפיו.

טעם נורא בדבר מיתת שני בני אהרן

ביאר ה"דעת זקנים" כאן דבר נורא בטעם מיתת שני בני אהרן, על פי הכתוב בתהלים (עח, ג) "בחוריו אכלה אש, ובתולותיו לא

"רבינו", שאלו אותו מלווי, "טירחה גדולה לשם מה? והלא התפילה עומדת להסתיים?"
"אמת", ענה ראש הישיבה, "התפילה עומדת להסתיים, אולם תפילה בציבור היא מדרבנן, ולברך את בני הישיבה בברכת "שבוע טוב" היא מצוה מדאורייתא של "ואהבת לרעך כמוך".
(וקראת לשבת עונג)

התכלית של "קדושים תהיו"

"ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי", (כ, כו). בסוף הפרשה מבאר רש"י הטעם והתכלית של "קדושים תהיו", להיות מובדלים מאומות העולם. וז"ל, "אם אתם מובדלים מהם, הרי אתם שלי, ואם לאו, הרי אתם של נבוכדנצר וחבריו, ותגלו מארץ הקדושה". מבואר בדבריו של רש"י או שהאדם שייך לקדושה בבחינת **"הרי אתם שלי", או "של נבוכדנצר וחבריו", אין באמצע, ממש מוירידיג.**

וכן הוא ברש"י (לעיל בסוף פרשת אחרי מות), **"ולא תטמאו בהם אני ה' אלקיכם, ואתם נפסלים מאחרי, ומה הנאה יש לי בכם ואתם מתחייבים כליה, לכך נאמר אני ה' אלקיכם".** וידועה אימרתו של הגאון ר' מאיר שפירא זצ"ל מלובלין מחולל **"דף היומי", "אם היהודי לא עושה קידוש הגוי עושה הבדלה".**

מדוע לפעמים שניים אוהבים זה את זה מאד?

"ואהבת לרעך כמוך", (יט, יח). כתב בספר "נועם אלימלך" (פר' ויחי ד"ה ויחי יעקב), איתא בספרים (אור החיים הק' שמות לב, כז, דרושים ואגדות עמ' ס"ב), הטעם שאנו רואים שלפעמים באים שני בני אדם ואוהבים זה את זה מאד, גם שלא היו מכירים זה את זה מקודם, כי אם עתה מקרוב באו ונתוועדו יחד ושניהם דבקו יחדיו באהבה רבה, והטעם מחמת שהיו שכנים זה אצל זה בגן עדן יחד, ועתה בבואם להדדי נתעורר בהם אהבה הישנה שהיה בהם בגן עדן (וכ"כ שם בפרשת בא "עלים לתרופה").

פרשת קדושים - יסודות מוסר לאדם

הרה"ק רבי שמחה בונים מפשיסחא זצ"ל אמר, שלושה דברים הם יסודות מוסר לאדם, פרשת קדושים, משלי ומסכת אבות, וסימון בבא קמ"א (קדושים, משלי, אבות).

מנהג אכילת מצות בפסח שני

ונהגו לאכול מצות זכר לקרבן פסח שנאכל על המצות, וכן נהג רבינו בעל ה"קהילות יעקב" זצ"ל.

והיעב"ץ כתב הטעם, **"גילו לי מן השמים הטעם שנקבע פסח שני ליום זה, לפי שבשנה הראשונה לצאתם ממצרים אכלו מהמצות עד ליל ט"ו באייר, ומכאן שהקדושה היא נמשכת עד ליל זה, לכן מצה וחמץ עמו בבית כפי שהיה אז", עכ"ל הסיידור יעב"ץ. וביום ט"ז באייר בבוקר החל לרדת המן (רש"י שמות טז, א), ואז תיקן להם משה רבינו את ברכת הזן, וראוי היום לכיון היטב בברכת המזון.**

למנהג אשכנז - אומרים תחנון במנחה של ערב פסח שני, וכן הוא בלוח א"י. ומנהג הספרדים שלא לומר.

מנהגי פסח שני שחל בשני של בה"ב

תענית בה"ב שחלה בפסח שני לא מצויה (הפעם האחרונה היתה בתשפ"א, והפעם הבאה תהיה בעז"ה בשנת תת"ה, נזכה כולנו חיים וגאולים בבית מקדשנו ותפארתנו, אמן), ורבו המנהגים בזה. ה"אשל אברהם" (בוטשאטש) (סי' קל"א) כתב, דמתענין ואומרים סליחות. וכן מנהג מרן ה"חזון איש" דאומרים סליחות ותחנון.

וב"לוח ארץ ישראל" כתב שאין אומרים תחנון בי"ד באייר, ובמנחה שלפניו אומרים. וכשחל יום שני בשני תנינא הנהיגו כאן רבני ירושלים (שנת תרפ"ז ושנת תשנ"ד) שלא לומר הסליחות של שני תנינא ואומרים קל ארך אפים ולמנצח. וגם הנהיגו שהמתענים בה"ב אין מתענים בו. ויש שמתענים עד חצות או שמשלימים ביום מחר.

וכן כתב בספר **"ישא יוסף"** (או"ח ח"ב סימן קי"ז) שהגריש"א זצ"ל השיב לשואלים **"כי מחמת שאינו רוצה לשנות את המנהג המקובל בירושלים אע"פ שאינו מבין טעם הדבר, שהרי יכולים לומר סליחות עד "הרחמים והסליחות", כמו ביום שיש ברית מילה בבית הכנסת (שו"ע סי' קל"א ס"ה), מכל מקום מכיון שכתוב שזה היה מנהגם של רבני ירושלים, וכך היה כתוב בפנקס שהיה בחורבת רבי יהודה החסיד שאין אומרים סליחות ואין מתענין, אינו מורה לומר סליחות. וכן כתב הגר"ש דבליצקי זצ"ל (בספרו "זרח השמש"), שאין להתענות ולא אומרים סליחות ותחנון אלא אחר חזרת הש"ץ אומר מיד חצי קדיש.**

ושמענו (מפי הרה"ג מ.ג.) שכן הורה מרן הרב שך זצ"ל בישיבת פוניבז' בשעתו (כנראה בתשנ"ד) שלא לומר סליחות ותחנון. (וראה עוד ב"הלכות חג בחג" מנהגי ימי הספירה אות כ"ט, ובלוח הרב זלזניק).

לרפואת ר' יחיאל מיכל בן מרים גיטל	לרפואת מרים רבקה בת יעל
לרפואת חיים בן פריידיא בינה	לרפואת מצדה בת רחל
לרפואת יהונתן אלכסנדר בן רחומה מלכה	לרפואת גיטל יהודית בת אביבה ציפורה
לרפואת איתמר אברהם בן מירב	לרפואת עליזה בת מרים
לרפואת נפתלי ישראל בן יפה שיינדיל	לרפואת יפה בת אסתר
לרפואת יעקב יצחק בן מאלה	לרפואת ברינדל שרה בת ריצל צביה
לרפואת איתאל בן יפה	לרפואת מרגלית חנה בת אסתר שרה

לע"נ הרב שמעון בן ר' אשר אנשיל זצ"ל
לע"נ הרב חיים לייב בן הרב משה מאיר זצ"ל
לע"נ הרב דוד יו"ט בן הרב יחיאל מיכל זצ"ל
לע"נ רען מלכה בת ר' יעקב ע"ה
לע"נ רחל שרה בת ר' אהרן ע"ה
לע"נ רייזל בת ר' זאב דב ע"ה
לע"נ חנה בת עיישה ע"ה
לע"נ מרים בת מוכה ע"ה
לע"נ רחל בת זוהרה ע"ה
לע"נ רחל בת יונה ע"ה

להצלחת **שמואל משה בן יוכבד** ה"ו מהתורמים והנדבים לתורה ולומדיה. יהי רצון שיזכה להינצל מכל המקטרגים ומרעין בישין בבריאות איתנה כפלים לתושיה, וכל אשר יעשה יצליח א"י"ה. כל הרואה מודעה זו מתבקש לומר פרק תהלים להצלחתו.

לעילוי נשמת

הרב חיים יהודה בן ר' ישראל שמעון זצ"ל
נלב"ע י"ד אייר פסח שני תשנ"ו
וזוגתו מרת עטיה בת ר' צבי ע"ה
נלב"ע בשבת קודש א' אייר תשל"ה
ת.נ.צ.ב.ה.

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה
הנצחות הארות והערות בטלפון 0527614526

דפוס השושנים 02-5327402